

פיעור כספה"ק נועס אלימלך פר' זהעלעותך

הרבי בספרו הקדוש מלמד אותנו הליכות חיים על פי התורה, ואפילו שיש אנשים חזקים בתעמולה ומושכים את לב האנשים להנהגות שלא על פי דרך השם וטוענים שדווקא הם ורק הם יראי השם ורק הם יודעים ומתנהגים בחסידות, לכן הקפיד הרבי לחזור ולשנן דרכי עבודת השם, ובכל פרשה ופרשה מעלה דרגה ומסביר ומוסיף עוד חיזוק והנהגה נכונה בחיי היום יום שלב אחרי שלב בדרכי התורה והחסידות.

וישמע משה את העם כו'. ופירשו רבותינו על עסקי עריות. ונדקדק הלא מתחילה לא נאמר בפסוק שבכו על עסקי עריות, רק שאמרו זכרנו את הדגה כו'. וגם "בעיני משה רע" אין לו שחר לכאורה. וגם "אשר נשבעתי לאבותיו" הוא מיותר. אך מתחילה נדקדק בפרשת מרים, ותדבר מרים ואהרן במשה ויאמרו כו' הלא גם בנו דבר וישמע ה' והאיש משה עניו כו', והנה מה שייכות קישור פסוק "והאיש משה" להפסוק הקודם "וישמע ה'".

ונראה לפרש הכל בחדא מחתא, דאיתא בגמרא אל ישאל אדם צרכיו בלשון ארמי שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי, והקשו התוס' תימה הלא אף מחשבה שבלב יודעין ע"ש, ונדחקו המפרשים בהתוס' דמנ"ל דאף מחשבה שבלב יודעים, ואפשר לומר דבאמת אין המלאכים יודעין מחשבה שבלב רק באופן זה, דהנה המלאכים הממונים על התפלה הם מעלין את תפלת ישראל לפני הקב"ה ועושים עטרה על ראשו, והם צריכין להבחין בין תפלה כשרה וצלולה ובין תפלה הנמצא בה מחשבת פסול חלילה, כי תפלה זו לא תעלה לריח ניחוח לה', ולכאורה לדברי האומר דאין יודעין מחשבה שבלב איך יודעין להבחין, אלא שזה נתן להם השי"ת שיריחו בהתפללות באיזה בחינה שנתפללה,

והיינו האדם המשמר עצמו מכל דבר רע כל היום, מחניפות, ושקרים, וליצנות, וכעס, וגאות, ושנאה, ותחרות, ומשאר דברים המפסידים העבודה, ולזה הוא עוסק בתורה וג"ח ובעסק המצוות, והיה כאשר יבא אותו האדם להתפלל, אזי כל הבחינות מאיזה מצוה שעשה נותנת בו ריח טוב בהתפלה ההיא, כמו שהתבלין נותנין ריח טוב בתבשיל, וחלילה להיפך נותנת ריח רע בתפלה, והמלאכים המקבלים התפללות הם מריחים באותה תפלה, ובחינת כל מצוה ומצוה יש לה ריח לעצמה, וכן כל חטא ועון יש לו ריח לעצמו, ועל ידי זה יודעים המלאכים להבחין בהתפללות. נמצא ע"י התפללות הם יודעים מחשבות האדם אם טוב ואם רע, אבל בלא זה אינם יודעים מחשבות האדם.

והנה השבתי על דברי אדם אחד, הלא מצינו אצל ישמעאל שאמרו המלאכים לפני השי"ת זה שעתיד כו' ואתה מעלה לו הבאר, ונמצא שידעו אף המחשבה העתידה לבא ע"י בחירת האדם, ומכ"ש מחשבה שהיתה כבר שיהיו יודעים. והשבתי לו שגם זה לא ידעו אלא ע"י תפלת אברהם ע"ה שהתפלל לו ישמעאל יחיה לפניך, שבוודאי אברהם אבינו ע"ה שהשיג כל התורה, והיה נביא וידע שעתיד ישמעאל להרע לישראל, אלא שהתפלל על ישמעאל שבחר לישראל עול גלות ולא גיהנם, ובאותה תפלה שהתפלל על ישראל הכניס אותה מחשבה, אף שעתיד להרע לישראל מוטב שיסבלו עול גלות והתפלל שיחיה, ועי"ז ידעו המלאכים אותה המחשבה העתידה להיות כנ"ל.

ובזה יבוארו הפסוקים הנ"ל, דהנה מה שאמרו ישראל "זכרנו את הדגה" היה מחשבותיהם על עריות, דגה הוא רמז דדגים הם פרים ורבים, והצדיק בשמעו איזה דיבור, יכול להשיגו לדעת שורש מחשבות האדם בדיבורו. וזהו "וישמע משה כו' בוכה למשפחותיו", פירוש שהבין המחשבה שבלבם באמרם זכרנו את הדגה, ומשה היה מתפלל על ישראל תמיד אף בעת ההיא ג"כ, ונמצא אותה המחשבה הבחינו הקטרוג לקטרג ע"י אותה המחשבה שהבחינו בתפלת משה, וקטרגו על ישראל בעריות, לכן "ויחר אף ה'" דאילולי הקטרוג לא היו נענשים על המחשבה, דמחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, ולפי דברינו הטעם הוא שאין המלאכים יודעים מהמחשבה ואין שום קטרוג עליה,

אבל עתה ע"י משה הבחינו זאת, לכן התחילו לקטרג, "ויחר כו' ובעיני משה רע" מחמת שהבין שהוא גרם להם זאת, ומה עשה משה? התחיל בתפלתו "ויאמר משה" כו' עד" על האדמה אשר נשבעתי לאבותיו "ר"ל שכוונתו היה להזכיר להם זכות אבות ואף אם חטאו, ואמר משה "מאין לי בשר" כוונתו היתה לסבב הדבר לומר שלא היתה כוונתם על עריות כלל, כי אם על בשר ולא על עריות כדי להשקיט הקטרוג.

והוסיף עוד בתפלתו "ואם ככה את עשה לי הרגני גא הרג, "ד"ככה" בגימ' טריא "מה", דעיקר התפעלות הצדיק הוא ע"י שם מ"ה. וזהו "ועתה ישראל מה ה' אליך שואל מעמך" כו', "ר"ל שם מ"ה שואל מעמך, שתבא למדרגה זאת שתפעלו בשם מ"ה הצטרכותך. וזהו" אשרי העם שככה לו "פירוש שככה מלשון וחמת המלך שככה, והיינו אשרי העם שיכולין לשכך החימה ע"י שם מ"ה הוא "ככה".

וזה שאמר משה רבינו ע"ה "ואם ככה את" כו', "ר"ל שכיון שנתת לי מדרגת "ככה", אני מתפלל לפניך" הרגני נא הרג, "דדוד המלך ע"ה אמר "ולבי חלל בקרבי" ודרשו חז"ל שהרג היצה"ר, ולכאורה הלא היצה"ר הוא מלאך ואיך אפשר שהרגו, אלא פירושו שהעבירו מאומנתו שהיה מסית אותו, וכן צדיק וצדיק הורג היצה"ר, היינו שמעבירו שלא להסיתו, ודרך היצה"ר כיון שאינו יכול לאדם להתגבר עליו באיזה דבר שמסיתו, אז הוא מתהפך לאומנות אחרת ונעשה מוכיח להצדיק תמיד, ומראה לו תמיד חסרונות ואיך שמעשיו אינו עולין כהוגן, וכוונתו בזה למען יבוש הצדיק ויירא מלהתפלל, וזה שהתפלל משה" הרגני נא הרג "היינו היצה"ר הנקרא הרג, שהרגתיו כבר, רק שנהפך עלי למוכיח ומראה כי חסרונות ורעות כדי שאבוש ואירא מלהתפלל לפניך, לכן הרגהו גם אתה בזה שלא יראני שאני מקלקל, ואהיה מתפלל לפניך בכל לב ונפש, וזהו" ואל אראה ברעתי "פירוש שלא אמצא בי חסרונות.

וזהו" ותדבר מרים" כו', פירוש דאיתא בגמרא עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה"כ מכפר, ויש לומר הטעם מחמת כל זמן שלא ריצה לחבירו, יש קטרוג למעלה ואינו מניח לכפר עליו עד שירצה חבירו, שכל זמן שיש לחבירו תרעומות עליו, אז יש למעלה כנגדו קטרוג עליו, וכיון שנתרצה חבירו חלף הלך לו המקטרג. והנה כאן במרים לא היה יכול הקטרוג לקטרג, מחמת שלא הקשה בעיני משה דבורם מגודל ענותנותו, כי היה עניו מכל אדם, וזהו קישור הכתוב "וישמע ה'" "ר"ל השם לבדו, שלא היה שם קטרוג כי" והאיש משה עניו מאוד, "אך שהש"י לא רצה לעזוב את עוונם חלילה לעוה"ב, ובעוה"ז א"א לענוש אותם בלא קטרוג, לכן" ויאמר ה' פתאום

צאו שלשתכם, "ר"ל פתאום כדי שיתבהל משה קצת וירד ממדרגתו ויהא שוה לאהרן ומרים במדרגתם, וזהו "שלשתכם" מלה מיותרת, אלא פירושו כנ"ל במדרגה אחת, ואז היה קשה קצת בעיני משה את דבורם בו, ולכן היתה יכולה להענש בעוה"ז ולא ימצא בה חטא ועון כלל לעוה"ב.

או יאמר וישמע משה כו' ובעיני משה כו', קצת באופן אחר. כי הנה בראות הצדיק שפלות ישראל אינו יכול להתפלל עליהם חלילה ונתרשל דעתו, וזהו "ובעיני משה רע" שראה שפלותם במה שאמרו זכרנו כו', שהבין שהוא על עסקי עריות כנ"ל, לכך התפלל "למה הרעות לעבדך" פירוש למה נתת לי מדריגה זאת שאוכל לראות הרעות של ישראל ח"ו, וזה גורם לי שאיני יכול להתפלל עליהם, ולמה לא מצאתי חן לשום את משא כל העם הזה עלי "ר"ל מוטב היה לי אם נתת משאם עלי, פירוש הצטרפותם להשפיע להם כל צרכם, ולא אסתכל בשפלותם רק מעלתם, כדי שאוכל להתפלל עליהם ולהשפיע להם כל טוב.

והנה ידוע דכל השפעות שבעולם נשפעים ע"י אלו שני המדות, שם מ"י ושם מ"ה. ובזה יבואר הפסוק "מי שם פה לאדם או מי ישום אלם", ולכאורה יש לדקדק השנוי לשון, "מי שם" הוא לשון הוה, "או מי ישום" הוא לשון עתיד, ולמה שינה הכתוב? ויבואר ע"פ דאיתא בגמרא, ובמדרש הוא מבואר יותר, וזהו ספר שנמחק ונשתייר בו פ"ה תיבות טעונה גניזה ומטמא את הידים ומצילו מפני הדליקה. ואפשר שהגמרא רמזה בזה, כי כשהאדם לומד ואינו מקיים, הוא כאילו מוחק מה שכתוב בספר ח"ו, וגורם למיעוט השפעות וטובות לעולם, אך כשיש צדיק בעולם שיש לו פה קדוש, ויוכל לפעול בדיבורו הטוב כל מיני שפע ורחמים, אז הצדיק הזה מבטל הדינים, וזהו "מטמא את הידים" ר"ל ידי עשו שהוא השפלות, מטמא אותם להכניעם ולהשפילם, הוא "מציל מפני הדליקה", היינו הרעות הנקרא דליקה מלשון מה דלקת אחרי, ע"ש שרודפים אחרי האדם והקב"ה מצילו מידם, והוא מבואר "ספר שנמחק" פירוש כנ"ל, שאינם מקיימים מה שכתוב בו, ונשתייר בו פ"ה תיבות, "היינו הצדיק אשר יש לו פה קדוש כנ"ל, אז הוא יכול לתקן הכל.

וזהו מי שם פה לאדם, ר"ל השם של "מי" שם פה לאדם, היינו הצדיק הנקרא "אדם", שיוכל לפעול בפיו הקדוש כל הרחמים והחסדים, ולכן נכתב בלשון הוה, שבכל דור צריך להיות צדיק כזה שיוכל להמשיך שפע לקיים הדור ההוא, או מי ישום אלם "דמן הראוי שלא יהיה שום מקטרג על ישראל, אבל אם ח"ו המצא ימצא איזה מלשין ומסטין חלילה, אז הש"י ברחמיו עושה אותו אלם שלא יוכל לקטרג, וע"י שם "מי" הוא עושה אותו אלם, לכך כתיב בלשון עתיד "או מי ישום אלם" כלומר כשהשעה הוצרכה לכך לעשותו אלם, והאדם הצדיק הוא מבטל הדינים ע"י שם מ"ה, כי "אדם" בגימטריא מ"ה, והצדיק הוא במדריגה אד"ם, והוא דבוק במדת מ"ה, ועי"ז הוא מבטל הדינים. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה ונחנו מ"ה, כשראה שחטאו ישראל אמר לאהרן אנחנו במדריגה מה, ונבטל הדינים מעליהם. וגם כאן התפלל משה על זאת, "ואם" ככה "בגימטריא" מה, "שרצה לעורר הרחמים, אמן כן יהי רצון.

הרבי מלמד אותנו בדברי התורה אלו דברים יסודיים בעבות השם. הראשון שמה שכותב בספרו צדיק או צדיקים הפירוש הוא לכל אחד ואחד באשר הוא איש יהודי. וז"ל: אדם "בגימטריא מ"ה, והצדיק הוא במדריגה אד"ם, והוא דבוק במדת מ"ה, דבר יסודי נוסף: כי כשהאדם לומד ואינו מקיים, הוא כאילו מוחק מה שכתוב בספר ח"ו, וגורם למיעוט השפעות וטובות לעולם, הצדיק אשר יש לו פה קדוש כנ"ל, אז הוא יכול לתקן הכל.

עוד מזהיר ומעורר אותנו הרבי כמה האדם-הצדיק חייב לעבוד על מידותיו הרעות ולסגל לעצמו ובעצמו מידות טובות ורק אז התפילה מתקבלת. וזה לשונו הק', והיינו האדם המשמר עצמו מכל דבר רע כל היום, מחניפות, ושקרים, וליצנות, וכעס, וגאות, ושנאה, ותחרות, ומשאר דברים המפסידים העבודה, ולזה הוא עוסק בתורה וג"ח ובעסק המצוות, והיה כאשר יבא אותו האדם להתפלל, אזי כל הבחינות מאיזה מצוה שעשה נותנת בו ריח טוב בהתפלה ההיא, כמו שהתבלין נותנין ריח טוב בתבשיל, וחלילה להיפך נותנת ריח רע בתפלה, והמלאכים המקבלים התפלות הם מריחים באותה תפלה,

עוד מלמד אותנו הרבי איך צריך להעריך את הזולת היינו כלל ישראל אפילו חוטאים בג' עבירות של יהרג ואל יעבור, ורק על ידי התבוננות ולימוד זכות כראוי אפשר לתקן את כלל ישראל. וז"ל: כי הנה בראות הצדיק שפלות ישראל אינו יכול להתפלל עליהם חלילה ונתרשל דעתו, וזהו "ובעיני משה רע" שראה שפלותם במה שאמרו זכרנו כו', שהבין שהוא על עסקי עריות כנ"ל, לכך התפלל "למה הרעות לעבדך" פירוש למה נתת לי מדריגה זאת שאוכל לראות הרעות של ישראל ח"ו, וזה גורם לי שאיני יכול להתפלל עליהם", ולמה לא מצאתי חן לשום את משא כל העם הזה עלי "ר"ל מוטב היה לי אם נתת משאם עלי, פירוש הצטרפותם להשפיע להם כל צרכם, ולא אסתכל בשפלותם רק מעלתם, כדי שאוכל להתפלל עליהם ולהשפיע להם כל טוב.

ואחרי שלמדנו גם את כל תוכן דברי תורתו המורה לנו צעד אחרי צעד איך מגיעים לעבודת השם באמת ובתמים. איך אדם צריך להשקיע באהבת ישראל ולהתפלל על זה. הרבי כותב בפירוש ממה אדם חייב להתרחק מטחוי קשת בקיצוניות, וז"ל: האדם המשמר עצמו מכל דבר רע כל היום, מחניפות, ושקרים, וליצנות, וכעס, וגאות, ושנאה, ותחרות, ועל ידי זה שנקיים את דבריו הקדושים של הרבי יקויים בנו ברכתו הק' והטה' ויוכל לפעול בדיבורו הטוב כל מיני שפע ורחמים, אמן כן יהי רצון.

דבר תורה פרשת בהעלותך

תהא שנה טובה לפ"ק

ויסעו מהר יהוה דרך שלשת ימים וארון ברית יהוה נסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה: מובא בגמ'. "ויסעו מהר ה'", אמר רבי חמא ברבי חנינא: שפירו מאחרי ה'. פרש"י, כדי למרוד בהקב"ה: ומוסיף בתוספות, ויסעו שנסעו מהר סיני דרך שלשת ימים כתינוק היוצא מבית הספר שבורח לו והולך לו כך היו בורחים מהר סיני דרך שלשת ימים לפי שלמדו הרבה תורה בסיני

וקשה מאוד שאם כך לא נתת אפשרות להפסקה שתמיד נפרש שרוצים למרוד וח"ו לסור מדרכי השם, ומבאר הרמב"ן, ולכן שאדם בסוף הלימוד שלו יחשוב ויאמר ויראה שקשה עליו ההפסקה מהלימוד, וההפסקה היא רק לצורך וברב אהבת התורה ואהבת נותן התורה יחזור מהאר ללמוד את התורה הק'

ומבאר בספר הק' תולדות יעקב יוסף מעתיק השמועה ממרן הריב"ש טוב . נודע דהאדם כלול מיצר הטוב ומיצר הרע, והוא מקליפות נוגה הכלול מטוב ורע, ונקרא כנען בידו מאזני מרמה (הושע יב, ח), לפעמים נכלל בקדושה ונכנע בסוד מפני שרי גבירתי אנכי בורחת, ואמר לה שובי אל גבירתך והתעני תחת ידיה (בראשית טז, ט). ולפעמים בעונות ישראל, תחת שלש רגזה ארץ עבד כי ימלך ושפחה תירש גבירתה (משלי ל, כג). ומטעם זה נמשלו ישראל ללבנה, שהיא לפעמים במילוי ולפעמים בחסרונה, והיא התייר הגדול ארון הברית ההולך לפני מחנה ישראל לתור להם מנוחה דרך שלשה ימים (במדבר י, לג) - להתחבר באבהן, כמ"ש **בסידור האר"י** בעקידה, ויהי ביום השלישי (ע"י בראשית כב, ד), יעו"ש, וכ"כ **בזוהר** (פ' וירא קכ.). וזהו סוד (שמות יד, יט) ויסע מלאך האלדים ההולך לפני מחנה ישראל וגו', ובו רמוז ג' אבהן כנודע, ודי בזה. עכלה"ק.

והביאור בזה שהנסיון גדול מאוד ועל ידי יגיעה ולפום צערה אגרא, זוכים לא למרוד ולא להיות כתינוק הבורח מבית הספר. **וממתיק את הענין ביותר מחבר ספר בת-עין.** שכשאדם עובד על עצמו שלא למרוד ושלא להיות כתינוק הבורח מבית הספר. זוכה למעלה יתירה הנלמד דווקא מפסוק שמרמז על מרידה בה'. וז"ל: **ויסעו מהר ה'** דרך שלשת ימים וארון ברית ה' נוסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה וגו' (במדבר י לג). פירוש. הר ה', היינו התורה שנתנה בשבת (שבת פו:), ונשפע לישראל שפע קדושה מבחינת התורה על ידי בחינת שבת לשלשה ימים שלאחר השבת. ועוד המשיכו עליהם שפע חיים רוחנים לשלשה ימים מבחינת שבת הנוסע לפניהם, היינו משבת הבא, היינו שארון ברית ה' הוא התורה ושבת, נוסע לפניהם לתור להם מנוחה, ולהמשיך עליהם שפע.